



# Raport de transparență 2008

Ernst & Young SRL

Nr. 1443

Data: 30.04.2009

În decursul ultimilor zece ani, profesia noastră a devenit reglementată și controlată. Ernst & Young consideră binevenită atenția acordată profesiei, atât din perspectiva acesteia cât și pentru buna funcționare a piețelor de capital, în general.

Legea nr. 61-XVI din 16 martie 2007 privind activitatea de audit, precum și Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 115 din 26 decembrie 2008 cu privire la aprobarea și punerea în aplicare a Indicațiilor metodice aferente întocmirii și prezentării Informației privind respectarea procedurilor de control al calității lucrărilor de audit și a Indicațiilor metodice aferente întocmirii și prezentării Raportului privind transparența societății de audit, auditorului întreprinzător individual prevăd ca societățile de audit să publice rapoarte de transparență anuale în care să prezinte anumite tipuri de informații.

Prezentul Raport de transparență pentru anul 2008 al Ernst & Young SRL este elaborat conform Legii nr. 61-XVI din 16 martie 2007 și Ordinului Ministerului Finanțelor nr. 115 din 26 decembrie 2008 și oferă informații privind:

- ▶ Descrierea generală a societății
- ▶ Descrierea rețelei societății
- ▶ Descrierea sistemului de control al calității
- ▶ Informație cu privire la auditorii calificați
- ▶ Entitățile de interes public auditate

Acest Raport se aplică anului financiar încheiat la 31 decembrie 2008.

Considerăm că transparența sporită va fi importantă nu numai pentru organismele de reglementare, dar și pentru clienții noștri precum și alte părți interesate.

Stephane Bride  
Principal  
Ernst & Young SRL

Victor Cojuhari  
Administrator  
Ernst & Young SRL

# Cuprins

Descrierea generală a societății.....	4
Descrierea rețelei societății .....	6
Descrierea sistemului de control al calității .....	7
Informație cu privire la auditorii calificați.....	14
Entitățile de interes public auditate.....	15

# Descrierea generală a societății

Î.C.S. Ernst & Young S.R.L. este o societate cu răspundere limitată, înregistrată cu sediul la Chișinău, str. Alexandru cel Bun, 51. În afară de cazul în care se specifică altfel, în acest raport, noi ne referim la noi înșine drept Ernst & Young Moldova sau „Firma” ori „noi” ori ”pe noi/ne/noua/ne/ni”.

Asociatul unic al Ernst & Young Moldova este societatea românească Ernst & Young Assurance Services S.R.L., înregistrată la 05 iulie 1999, numărul de înregistrare, J40/5964/30.06.19, sediul București, Sector 1, Str. Dr. Iacob Felix, Nr. 63-69, etaj 2, România.

## Serviciile prestate

Î.C.S. Ernst & Young S.R.L. prestează servicii de audit al rapoartelor financiare, de consultanță în domeniul fiscal și financiar, servicii de ținere a evidenței contabile și alte servicii în domeniul afacerilor.

## Date referitoare la licență

Activitatea de audit este desfășurată în baza licenței seria A MMII nr. 029637 eliberată la 16 mai 2006.

## Structura de conducere a Ernst & Young Moldova

Conducerea Ernst & Young Moldova este constituită din Administratorul și din Principalul societății numit la nivel de țară, precum și din numeroși parteneri cu funcții de management. Aceste persoane sunt responsabile cu activitățile zilnice de management și cu implementarea la nivelul firmelor membre a politicilor globale și regionale.

## Structura de conducere la nivel global

Principalele organisme de conducere din cadrul Ernst & Young Global Limited („EYG”) sunt următoarele:

## Consiliul Consultativ Global

Acest organism include 40 de parteneri membri selectați din toate cele cinci regiuni de operare ale Ernst & Young, care nu dețin funcții de conducere la nivelul regiunii respective. Acesta asigură supravegherea coordonării realizate de Comitetul Executiv Global.

# Descrierea generală a societății

Comitetul Executiv Global	Comitetul Executiv Global este condus de Președintele și CEO al EYG și este format din Directorul General de Operațiuni, Coordonatorii regionali, patru coordonatori ai unităților operaționale – Global Managing Partners pentru Resurse Umane, Piețe, Managementul Calității și Riscului, Operațiuni și Finanțe - și patru Vicepreședinți ai Departamentelor de servicii globale – Servicii de Audit, Consultanță, Asistență fiscală și Servicii de Asistență în Tranzacții.
Structura de conducere la nivel regional	Regiunea EMEIA și sub-regiunile sale funcționează prin aranjamente paralele de coordonare a activităților față de cele existente la nivelul EYG.
Numărul total de angajați	În cadrul Ernst & Young Moldova sunt angajate 38 de persoane dintre care în Departamentul de Audit 27 persoane.
Numărul de angajați ce dețin certificate internaționale ale contabililor profesioniști	La moment în cadrul Ernst & Young Moldova sunt două persoane care dețin certificate internaționale ale contabililor profesioniști. Tipurile acestor certificate sunt: French Certified Accountant (CA) și Certified Internal Auditor (CIA).
Limbile utilizate	În cadrul activității de audit ca baza sunt utilizate următoarele limbi: limba de stat, limba engleză și limba rusă.

## Descrierea rețelei societății

Ernst & Young Moldova este o firmă membră a Ernst & Young Global Limited (EYG sau Global), societate cu răspundere limitată din Marea Britanie. Folosirea numelui Ernst & Young, a metodologiilor și resurselor globale este guvernată de reglementările EYG și de alte acorduri de afiliere. Fiecare dintre firmele separate și independente care formează rețeaua globală Ernst & Young, denumită în prezentul raport Ernst & Young, furnizează servicii clienților săi dintr-o anumită țară, aflându-se sub incidența legilor și reglementărilor profesionale aplicabile. EYG nu furnizează servicii clienților și nici nu deține sau controlează niciuna dintre firmele sale membre.

Firmele membre Ernst & Young sunt prezente în mai mult de 140 de țări din întreaga lume. Ernst & Young are cinci regiuni geografice de operare: Americile; EMEIA (Europa, Orientul Mijlociu, India și Africa ); Orientul Îndepărtat; Japonia și Oceania. Regiunile includ un număr de sub-regiuni, care sunt alcătuite la rândul lor din firme membre sau, în cazul firmelor membre mari, din divizii ale acestora. Fiecare firmă membră independentă este o entitate distinctă din punct de vedere juridic.

Ernst & Young Moldova se subordonează Regiunii EMEIA, ce include firme membre din 87 de țări. În cadrul Regiunii EMEIA există 13 sub-regiuni. Ernst & Young Moldova face parte din Sub-regiunea Europa Centrală și de Sud-est (CSE).

# Descrierea sistemului de control al calității

Ernst & Young Moldova deține un sistem de control al calității ce include politici, procese și metodologii de susținere a activității angajaților conform standardelor de calitate. Acest sprijin este sporit de rețeaua de Management al Calității și al Riscului (MCR) a EYG, care include echipe specializate și profesioniști independenți cu care se consultă angajații noștri în legătură cu aspecte tehnice de contabilitate, audit, independență și reglementare.

## Cadrul referitor la calitate

Cadrul referitor la calitate al Ernst & Young Moldova are patru atribute specifice: cultură, resurse umane, procese și măsuri de recompensare consecvente. Încercăm să:

- ▶ Promovăm o cultură a colaborării și a integrității fără compromisuri
- ▶ Angajăm persoane ce demonstrează integritate și discernământ și să le susținem angajamentul față de calitate prin intermediul comunicării, instruirii și managementului performanțelor
- ▶ Efectuăm evaluarea continuă și susținerea fiecărui proces care are impact asupra furnizării serviciilor de calitate
- ▶ Aplicăm măsuri de recompensare consecvente pentru comportamente și rezultate conforme cu standardele de calitate și impunem sancțiuni în cazul nerespectării acestora.

## Cultura noastră

Pentru Ernst & Young Moldova, stabilirea „the right tone at the top” este o responsabilitate cheie a echipei de management. Noi comunicăm angajaților noștri că responsabilitatea profesională și calitatea încep cu fiecare dintre ei și este cel mai important lucru al activității lor zilnice. Abordarea noastră cu privire la etică și integritate este inclusă în programele de instruire și în activitățile de comunicare internă.

Angajații noștri au o abordare orientată spre calitate susținută de valorile noastre și de Codul Global de Conduită al EYG. Acestea furnizează un set clar de standarde și norme comportamentale care ne ghidează acțiunile și conduita noastră de afaceri.

Valorile noastre ne definesc pe noi, echipa Ernst & Young Moldova. Acestea reprezintă concepțiile fundamentale ale organizației și ne influențează modul de lucru și de interacțiune la nivel intern, precum și maniera de lucru cu clienții și angajamentele asumate față de alte părți interesate.

# Descrierea sistemului de control al calității

## **Valorile noastre Cine suntem**

***Oameni care dovedesc integritate, respect și spirit de echipă.***

***Oameni cu energie, entuziasm și curajul de a conduce.***

***Oameni care construiesc relații bazate pe principiul de a face  
ceea ce este corect***

Aderarea la valorile noastre este unul dintre factorii cheie luați în considerare atunci când se stabilesc modificări salariale și eligibilitatea pentru promovare.

EYG are o linie telefonică disponibilă în permanență pentru probleme legate de etică și alte mecanisme consecvente la nivel global ce le permit angajaților noștri să-și exprime preocupările în legătură cu modul în care se desfășoară activitatea.

### Dezvoltarea resurselor umane

Un cadru global complex de formare și dezvoltare oferă angajaților noștri experiență, nivelul de pregătire și îndrumare necesare pentru formare profesională continuă.

Profesioniștii noștri în audit trebuie să efectueze anual cel puțin 20 de ore de formare profesională continuă și cel puțin 120 de ore pe o perioadă de trei ani. Din aceste ore, 40% (opt ore anual și 48 de ore pe o perioadă de 3 ani) trebuie să acopere aspecte tehnice de audit și contabilitate. Auditorii statuari trebuie să efectueze anual cel puțin 40 de ore de formare profesională continuă ce acoperă aspecte de audit și contabilitate relevante. Profesioniștii care auditează societăți cotate la bursă din industrii reglementate, în general, nu se limitează la această prevedere și urmează cursuri suplimentare specifice industriilor respective. Profesioniștii din cadrul liniilor de servicii altele decât auditul li se aplică de asemenea cerințele de formare profesională continuă specifice profesiei.

Abordarea noastră privind formarea profesională este concepută astfel încât să promoveze respectarea cerințelor de formare profesională emise de autoritatea de certificare și reglementare, dar și respectarea cerințelor emise de organisme din alte jurisdicții în care profesioniștii noștri pot avea drept de

# Descrierea sistemului de control al calității

practică. Ernst & Young Moldova dispune de instrumente pentru monitorizarea eficientă a respectării cerințelor de formare profesională. Nerespectarea acestora de către oricare dintre profesioniști poate influența deciziile de promovare sau de modificare salarială și, în final, poate duce la adoptarea altor sancțiuni disciplinare, inclusiv încetarea raporturilor contractuale cu Ernst & Young Moldova.

Acceptarea clienților și a angajamentelor și continuarea acestora

Înainte de acceptarea unui nou angajament sau client, ne asigurăm că putem aloca resurse suficiente pentru a oferi servicii de calitate, în special în domeniile foarte tehnice și că putem furniza exact serviciile pe care le solicită clientul.

Calitatea auditului

În cadrul procesului anual de evaluare a continuării relației cu clienții, analizăm dacă serviciile furnizate sunt de calitate și dacă dispunem de capacitatea de a face acest lucru în continuare și confirmăm dacă angajamentul nostru față de calitate și transparență în raportarea financiară este împărtășit și de client. EYG a implementat un instrument online care să susțină politica privind acceptarea clienților și angajamentelor și continuarea acestora, pentru a verifica dacă politica este aplicată în mod consecvent. Instrumentul ne conectează la resursele și informațiile de care avem nevoie pentru evaluarea riscurilor și oportunităților, respectând, în același timp, cerințele de reglementare și de afaceri din Moldova.

Metodologia Globală de Audit a Ernst & Young (GAM EY) oferă cadrul de aplicare uniformă la toate misiunile de audit a modului de înțelegere a proceselor, a raționamentelor și procedurilor de audit. GAM EY are la bază Standardele Internaționale de Audit și este completată de noi în Moldova în scopul conformității cu standardele de audit din Moldova și cu cerințele statutare ori de reglementare. GAM EY este actualizată periodic ca urmare a publicării noilor standarde de audit, a apariției unor dezvoltări și experienței dobândite în urma derulării auditurilor.

Echipele care desfășoară misiuni de audit utilizează numeroase facilități oferite de tehnologia informației pentru a executa și documenta activitatea desfășurată în conformitate cu GAM EY.

# Descrierea sistemului de control al calității

GAMx este un instrument global al EYG pentru susținerea auditului prin care metodologia GAM EY este aplicată în mod uniform, iar auditul este documentat în mod corespunzător, consolidând astfel capacitatea noastră de a derula audituri în mod consecvent la standarde înalte de calitate. GAMx oferă, de asemenea, echipelor de audit acces la baze de date relevante, standarde de audit și contabilitate, formate utilizate pentru documentare și alte instrumente și facilități oferite de tehnologia informației necesare pentru derularea și documentarea adecvată a auditurilor pe bază de riscuri.

În multe cazuri, specialiști interni susțin echipa care desfășoară misiunea de audit în efectuarea procedurilor de audit și obținerea dovezilor de audit adecvate. Apelăm la acești specialiști atunci când sunt necesare abilități și cunoștințe speciale, cum este cazul sistemelor informatice, evaluarea activelor și analiza actuarială.

## Consultări

Politicile și procedurile consultative sunt elaborate astfel încât să fie implicate resursele profesionale adecvate pentru ca echipele de audit să formuleze concluziile corespunzătoare privind aspectele contabile, de audit, de raportare, de reglementare și de independență. În cazul aspectelor complexe și sensibile, încurajăm consultarea, în afara echipei care desfășoară misiunea de audit, cu echipe specializate și specialiști independenți, care dețin experiență sau cunoștințele de specialitate relevante, acest lucru fiind uneori necesar. Consultarea cu partenerii seniori a făcut mult timp parte integrantă din deciziile tehnice pe care le adoptăm în legătură cu aspectele contabile, de audit și de independență complexe și sensibile.

## Evaluări independente

Subliniem implicarea semnificativă a partenerilor specializați în evaluări independente în cadrul angajamentelor derulate la clienții noștri cotați la bursă. Persoanele responsabile cu evaluarea independentă sunt în general parteneri care dispun de cunoștințe suficiente în domeniu, care sunt independenți față de angajamentul respectiv și care sunt obiectivi în evaluarea realizată. Evaluarea independentă este o activitate care cuprinde întreaga perioadă a angajamentului și nu se limitează la o analiză ulterioară a modului de derulare a angajamentului și a activității desfășurate de echipa de audit. Politicile și procedurile privind rolul responsabilului cu evaluarea independentă oferă îndrumare în legătură cu natura, perioada și anvergura procedurilor și iau în considerare numeroase atribute și caracteristici de risc ale clientului. Directorii de Practică Profesională analizează și aprobă responsabilii cu evaluarea independentă pentru clienții cotați la bursă.

# Descrierea sistemului de control al calității

## Monitorizarea calității auditului

Programul EYG de Evaluare a Calității Auditului (ECA) analizează anual un număr semnificativ din angajamentele noastre de audit. Aproximativ o treime din partenerii de audit din cadrul Ernst & Young sunt evaluați anual de către profesioniști care nu au fost direct implicați în misiunile analizate și care sunt independenți de biroul supus evaluării.

Abordarea noastră de Evaluare a Calității Auditului, bazată pe riscuri, se concentrează pe clienții mari și clienții semnificanți de Interes Public. Pe lângă evaluarea respectării GAM EY, a legislației locale și standardelor profesionale aplicabile, programul ECA evaluează următoarele aspecte ale unei misiuni de audit:

- ▶ Conformitatea cu politicile privind acceptarea clienților și angajamentelor, continuarea acestora, independența și conflictele de interese
- ▶ Gradul de adecvare a planificării angajamentelor, inclusiv elaborarea planului de lucru și identificarea riscurilor aferente auditului
- ▶ Implicarea conducerii operaționale și gradul de revizuire realizat de aceasta, alocarea resurselor necesare pe angajamente, consultările, evaluările independente efectuate de către parteneri și utilizarea corespunzătoare a experților
- ▶ Gradul de adecvare al procedurilor de audit și al concluziilor rezultate în urma acestora, documentația de audit și aderarea la standardele profesionale aplicabile
- ▶ Formularea unei opinii de audit, inclusiv a unor comunicări adresate Comitetelor de audit ale clienților

Programul ECA include de asemenea evaluări la nivel de practică pentru a evalua politicile și procedurile de control al calității în domeniile funcționale după cum este prevăzut de standardele internaționale.

Programul ECA respectă cadrul pentru supravegherea și executarea programelor de revizuire a calității în vederea sporirii calității, eficienței, guvernantei și consecvenței revizuirilor. Acest cadru susține obținerea unei calități sporite a auditului și a unor servicii optimizate destinate clienților prin asigurarea de procese, măsuri și evaluări consecvente și prin identificarea experienței dobândite care să poată fi aplicată în viitor.

# Descrierea sistemului de control al calității

## Independența

Avem implementate politici, proceduri și instrumente specifice de independență și toți profesioniștii noștri participă la instructaje anuale, pentru menținerea independenței față de clienții auditați. Ne sprijinim angajații în înțelegerea obligațiilor personale și a obligațiilor de independență ale firmei, astfel încât să nu avem interese care să poată fi considerate incompatibile cu principiile de obiectivitate, integritate și imparțialitate în auditarea situațiilor financiare ale unui client.

Analiza independenței se face atât din perspectiva serviciilor non-audit ce pot fi furnizate clienților noștri de audit, cât și a relațiilor de afaceri și a intereselor financiare legate de aceștia; se iau în considerare atât independența firmei, cât și independența auditorilor individuali. Se consideră, de asemenea, relațiile auditorilor cu angajații-cheie sau conducerea entității, precum și alte aspecte referitoare la rotația partenerilor și aprobarea prealabilă a altor servicii de către comitetele de audit (dacă este cazul), remunerarea și compensarea partenerilor, și a relațiilor cu alte organisme de supraveghere.

Nerespectarea politicilor privind independența va influența deciziile de promovare sau modificare salarială și, în final, poate duce la adoptarea unor sancțiuni disciplinare, inclusiv încetarea raporturilor contractuale cu Ernst & Young Moldova.

### Sistemul Global de Independență

Instrumentul utilizat în evaluarea independenței cu privire la serviciile ce pot fi furnizate clienților este Sistemul Global de Independență (SGI) al EYG. SGI permite conceperea și menținerea informațiilor referitoare la structura corporativă și relațiile unei entități cotate la bursă, pentru înțelegerea restricțiilor de independență față de acestea și afiliatele lor.

### Sistemul Global de Monitorizare

Un instrument suplimentar care îi asistă pe profesioniștii noștri în identificarea titlurilor de valoare restricționate și a altor interese financiare care afectează independența este Sistemul de Monitorizare Globala (SMG) al EYG. Conducerea operațională raportează în SMG toate titlurile deținute de aceștia sau de rudele apropiate. Tot prin acest sistem, periodic se confirmă respectarea cerințelor referitoare la independență.

### Echipa de Conformitate cu Principiile de Independență

Echipa de Conformitate cu Principiile de Independență (ECI) a EYG desfășoară o paletă largă de proceduri referitoare la conformitatea cu

# Descrierea sistemului de control al calității

principiile de independență, inclusiv evaluarea firmei, a serviciilor non-audit și a relațiilor de afaceri cu clienții de audit.

Instrumentul de Referință pentru Oferta de Servicii

Se evaluează și monitorizează permanent oferta de servicii a firmelor membre, confirmându-se conformitatea cu legea și standardele profesionale și asigurându-ne că dispunem de metodologii, proceduri și procese adecvate în dezvoltarea unor servicii noi. Atunci când este cazul, renunțăm sau restricționăm serviciile care ar presupune riscuri de independență sau altfel de riscuri. Instrumentul de Referință pentru Oferta de Servicii (SORT) furnizează personalului nostru informații despre tipul de servicii, aspectele de independență conexe, precum și alte aspecte referitoare la managementul calității și riscului.

Instrumente pentru relațiile de afaceri

Asigurăm conformitatea cu cerințele privind independența și prin alte instrumente folosite pentru evaluarea relațiilor de afaceri.

Evaluarea firmelor membre

În calitate de firmă membră a EYG, suntem supuși unor verificări prin care se evaluează conformitatea cu cerințele reglementărilor EYG și ale numeroaselor politici globale referitoare la aspecte cum sunt: independența, managementul riscurilor, operațiunile și resursele umane. Dacă este necesar, sunt efectuate și verificări ale unor situații speciale în momentul apariției lor. Firmele membre care nu pot respecta cerințele referitoare la calitate și alte cerințe convenite de comun acord în contractele de afiliere pot fi excluse din rețea.

Chestionarul MCR

Periodic, se realizează un sondaj pe bază de chestionar pentru revizuirea gradului de înțelegere de către personalul nostru a procedurilor de management a calității și riscului. Acest chestionar oferă respondenților posibilitatea de planificare a instruirii pe baza unui raport de feedback imediat emis în legătură cu performanțele lor. Rezultatele chestionarului sunt folosite pentru elaborarea planurilor de acțiune și a inițiativelor în acest sens.

Eficacitatea sistemului de control al calității

Organismul de conducere al Ernst & Young Moldova declară prin prezenta că eficacitatea sistemului de control intern al calității este facilitată de cultura firmei, de sistemul de formare profesională continuă și de sistemele de

# Descrierea sistemului de control al calității

comunicare și informare, elaborate pentru a susține prevenirea încălcării regulilor de control al calității.

Evaluările periodice de conformitate cu standardele și cerințele de calitate fac parte integrantă din sistemul nostru de control intern al calității. Acestea includ, de asemenea, o evaluare a conformității cu cerințele de independență ale auditorilor.

Verificarea externă a calității lucrărilor de audit va fi reglementată și implementată în viitor.

# Informație cu privire la auditorii calificați

În cadrul Ernst & Young Moldova activează 4 (patru) persoane care dețin certificate de calificare a auditorilor eliberate de organele abilitate ale Republicii Moldova. Aceste persoane sunt:

<b>Numele, prenumele</b>	<b>Date certificat</b>	<b>Descrierea calificării</b>
Cojuhari Victor	Seria AG nr. 000238 din 08.02.2008	Auditul General
Galben Victoria	Seria AG nr. 000212 din 08.02.2008	Auditul General
Marina Ohrimenco	Nr. 49 din 08.09.2006	Auditul Instituțiilor Financiare
Suveica Sergiu	(1) Seria AG nr. 000077 din 08.02.2008; (2) Seria AA nr. 000011 din 08.02.2008	Auditul General; Auditul companiilor de asigurare

# Entitățile de interes public auditate

## **Entitățile de interes public ce sunt clienți pe audit a Ernst & Young Moldova**

Conform prevederilor legislației locale, entitatea de interes public este definită ca: „entitate care are importanță semnificativă pentru public, datorită domeniului (tipului) de activitate, mărimii sale sau numărului de angajați, de clienți, și reprezintă o instituție financiară, un fond de investiții, o companie de asigurări, un fond nestatal de pensii, o societate comercială, acțiunile căreia se cotează la Bursa de Valori a Moldovei, precum și alte entități care dețin poziție dominantă pe piață, depășind limitele a două din următoarele trei criterii pentru ultimele două perioade consecutive de gestiune precedentă:

- totalul veniturilor – 120 de milioane de lei;
- totalul bilanțului contabil – 60 de milioane de lei;
- numărul mediu scriptic al personalului în perioada de gestiune – 500 de persoane.”

Entități de interes public ce au îndeplinit condițiile de mai sus și care au fost auditate pentru anul financiar 2008 sunt menționate mai jos:

1. Banca Națională a Moldovei
2. BC Victoriabank SA
3. BC Moldova-Agroinbank SA
4. BC Mobiasbanca - Groupe Societe Generale SA
5. Banca de Economii SA
6. BC Energbank SA
7. Banca Comercială Română Chișinău SA
8. Banca de Finanțe și Comerț SA
9. BC Moldincombank SA
10. Donaris Group SA
11. Orange Moldova SA
12. CMC-Knauf SA
13. Acorex Wine Holding SA
14. Lafarge Ciment (Moldova) SA